

Göteborgs
Stad

Social resursförvaltnings lägesbild över radikalisering och våldsbejakande extremism

Definition av begreppet våldsbejakande extremism.

- Våldsbejakande extremism är ett samlingsbegrepp för rörelser, ideologier eller miljöer som inte accepterar en demokratisk samhällsordning och som främjar våld för att uppnå ett ideologiskt eller politiskt mål.
- I vårt demokratiska samhälle är rätten till den fria tanken starkt förankrad. Detta inkluderar även radikala och utmanande åsikter. Det tydliga gränsen går dock vid uppmaningar eller användandet av våld eller andra olagligheter.
- Radikalisering är en process som leder till att en individ gradvis accepterar våld och andra olagliga metoder i syfte att främja ett ideologiskt mål.
- Källa: Nationella samordnaren mot våldsbejakande extremism.

Vilka miljöer finns ?

- Islamistiska extremistiska miljön.

- Den autonoma miljön.

- Vit-makt miljön.

Bakgrund

- Utgår från [nationella rekommendationer](#).
- Ska ligga till grund för nya åtgärder.
- Beskriver främst år 2017.
- En kommunal lägesbild.
- Ingen vetenskaplig undersökning.
- Består av tre delar:
 1. Omvärldsbevakning.
 2. Enkätundersökning.
 3. Information till samordningsfunktionen.

Göteborgs
Stad

1. Omvärldsbevakning

Lägesbild- nationell nivå

- Enligt SÄPO finns det ca 3000 individer som är aktiva inom de olika definierade extremistmiljöerna. Uppskattningsvis 2000 av dem är kopplade till islamistisk extremism och de resterande är kopplade till de övriga två.
- 73% av kommunerna uppger att det finns våldsbejakande grupperingar eller individer i kommunen. Ytterligare 8% uppger att de har tillresande individer som inte bor i kommunen.
- Kommunerna uppger att följande typer av extremism varit mest framträdande senaste året: Högerextremism 48%, Islamistisk extremism 23% och vänsterextremism 10%.
- Drygt 300 personer från Sverige har anslutit sig till terrorklassade grupperingar i Syrien och Irak. Utöver det finns det obekräftade uppgifter på att individer rest till andra konfliktområden tex Ukraina.
- 7,3% av kommunerna uppger att det förekommit fall av återvändare i deras kommun. 43,5% uppger att det inte förekommit. 48,7% uppger att dem inte vet.
- I rapporten "Swedish foreign fighters in Syria and Iraq" har man kartlagt 267 individer som är skrivna i Sverige och som rest till konfliktområdet.
- Källa: Nationella samordnaren, Säkerhetspolisen

Lägesbild – nationellt nivå.

- 80% av personerna har anslutit sig till IS och ca: 30% är knutna till Jabat Al Nusra. 76% är män och 24% är kvinnor. Andelen kvinnor har ökat från några få 2012 till omkring 40% 2015.
- Genomsnittsåldern är 26 år , ingen större skillnad mellan könen. De flesta är i åldrarna 20-29 år 60%(154 individer). 18% (45 individer) är 19 år eller yngre, väldigt få individer är 40 år eller äldre.
- Majoriteten av resenärerna kommer från fyra län(Västra Götaland, Stockholm, Skåne och Örebro). 33% kommer från Västra Götaland.
- Mer än 70% kommer från eller bor i s.k utsatta områden.
- 75% är svenska medborgare och 34% är födda i Sverige.
- Minst 49 individer har dött i konfliktområdet, samtliga män. Drygt hälften (26 individer) har varit från Västra Götaland.
- Till september 2016 har 106 (40%) individer återvänt till Sverige. 112 individer (42%) är kvar i konfliktområdet.
- Källa: Ranstorp/Gustafsson Swedish foreign fighters in Syria and Iraq.

Lägesbild – Göteborg.

- Från hösten 2012 kommer det uppgifter om att individer från främst nordöstra Göteborg reser ner till Syrien och Irak. Detta uppmärksammas av bla tjänstemän lokalt.
- Våren 2013 kommer de första rapporterna om att personer från Göteborg dött i strid. Flera av dem var ganska unga och kända i området.
- Sommaren 2014 utropar IS kalifatet i Syrien och Irak. Sympatier och intresse för att resa ner och ansluta sig ökar. Tecken på att såväl enskilda individer som större grupper vill ansluta sig.
- Propaganda, symboler, flaggor och öppet sympatiserande syns i lokalsamhället.
- Antalet resenärer accelererar och uppskattningsvis 110-120 individer från Göteborg åker iväg.
- Rapporter om propagandaspridning, rekrytering och platser där oegentligheter förekommer börjar komma till kommunens och andra myndigheters kännedom.
- Rapporter om spänningar och konflikter mellan olika grupper kommer in. Handlar ofta om man är för eller emot IS, om man är kristen eller muslim och om man är shia eller sunni. Många av händelserna handlar om unga individer och utspelar sig på arenor där unga finns tex skolan, fritidsgården och på allmänna platser.
- November 2015 blir affärer och bostäder tillhörande kristna assyrier/syrianer i Västra Göteborg attackerade med IS relaterad propaganda. Klotter och slagord förs fram.

- Under våren 2016 kommer alltfler rapporter om ökad aktivitet från högerextrema grupper , främst NMR.
- NMR intensifierar sina aktiviteter och blir alltmer synliga i offentliga miljöer med alltifrån propagandautdelning, synliga aktioner, affischering och försök till rekrytering av ungdomar.
- Andra främlingsfientliga grupperingar börjar att synas tex Soldiers of Odin, ”trygghetsvårdar” som erbjuder trygghet på badhus och riktat till kvinnor. Enskilda individer som aktiverar sig mot etablering av flyktingboenden dyker upp på möten.
- Under vintern 2016 genomförs tre bombattacker mot flyktingboenden och politiska motståndare. De tre personer som grips har tydliga kopplingar till NMR.
- 24/9 genomför NMR en icke tillståndsgiven marsch i Göteborg. Uppger själva att det är en test inför den 30/9 och att man vill se hur polisen agerar. Ca 50 personer deltar samtliga ledande individer är med.
- 30/9 skall man genomföra ”den största demonstrationen ” i modern tid i Göteborg. Uppskattar själva att ca 1000-1500 individer skall delta. Marknadsför demonstrationen som extremt viktig och att Göteborg som ort skall erövrats.

Rekrytering – mekanismer och arenor.

Göteborgs
Stad

- Sociala medier – budskap, videos, kontaktskapande, chatt forum, information och inspiration.
- Vänskapskretsen – väldigt vanligt att man påverkar/ påverkas i ens nära vardagliga sammanhang. Gruppen , kvarteret och /eller den lokala aktiviteten kan vara avgörande.
- Enskilda nyckelpersoner – återvändare, ”veteraner”, och karismatiska ledare. Internationella ”stjärnor” som besöker och håller föredrag/möten i staden skall inte underskattas.
- I Göteborg har det funnits personer och grupper som fört en extremistisk och i viss mån våldsbejakande tolkning av islam sedan 15-20 års tid. En del av dessa individer har fungerat som ”motorer” i rekrytering och påverkan.
- Isolerade miljöer – mycket sker i sammanhang som är svårkontrollerade för samhället t.ex. lägenheter, vissa lokaler och andra offentliga arenor.
- Familjemedlemmar och släkt.

Källa: Göteborg stads samordnare.

Problembild för Göteborg.

- Våldsbejakande extremistiska grupper som inte accepterar en demokratisk samhällsordning och som främjar våld för att uppnå ett ideologiskt mål etableras och växer i staden.
- Individer från Göteborg söker sig till konfliktdrabbade länder för att delta i väpnad strid och begår brott och krigsbrott.
- Risk för konflikter, social oro och terrorbrott på hemmaplan.
- Risk för ökad stigmatisering av religioner och trossamfund.
- Återvändare som behöver hanteras.
- Globala händelser har lokala konsekvenser .
- Gamla konflikter och nya konflikter kommer till ytan.
- Högerextremister som alltmer syns och använder det offentliga rummet. Hotar och skapar oro hos utpekade minoriteter.

Göteborgs
Stad

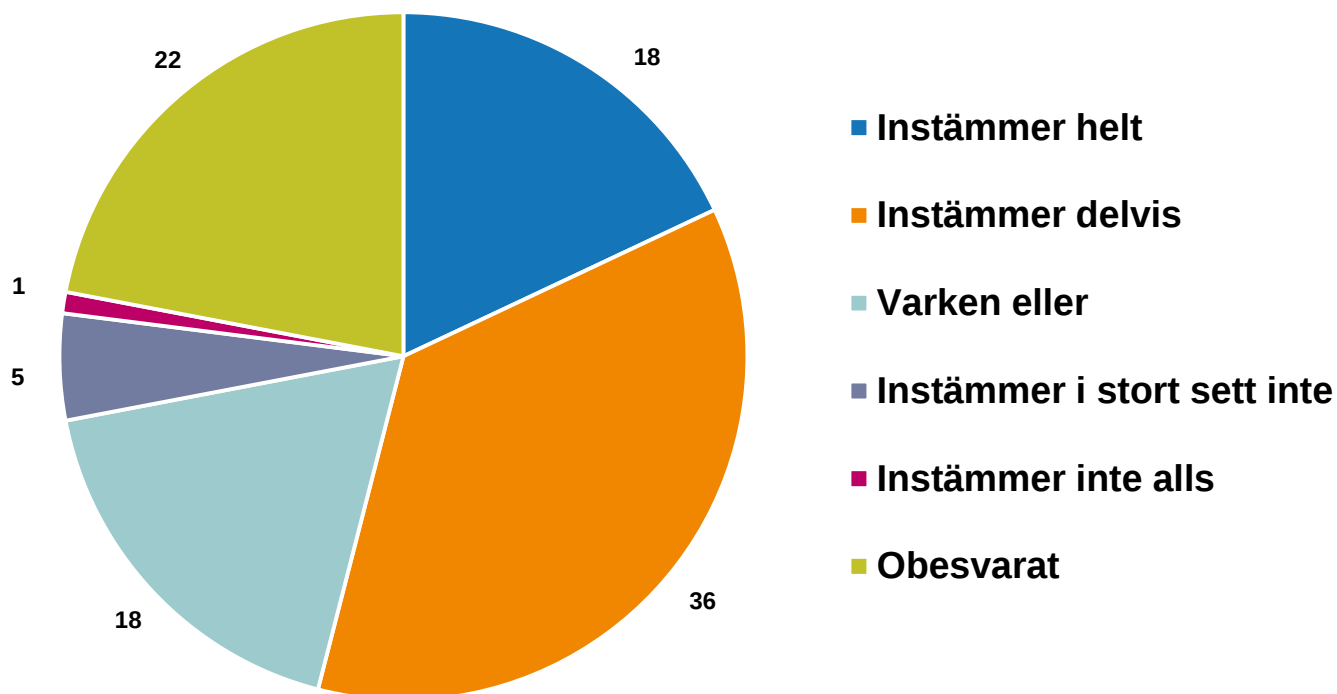
2. Enkätundersökning

Vilka har svarat på enkäten?

- Totalt 533 svarande.
 - Medarbetare i Göteborgs Stad: trygghetssamordnare, socialsekreterare, lärare, rektorer, fritidspersonal och säkerhetssamordnare med flera.
 - Civilsamhället – aktörer som får bidrag från Göteborgs Stad.
 - Poliser i Göteborg.
 - Även medarbetare i kommunala bolag, andra myndigheter och sjukvården.
- Notera att civilsamhället står för 53 procent av de svarande.

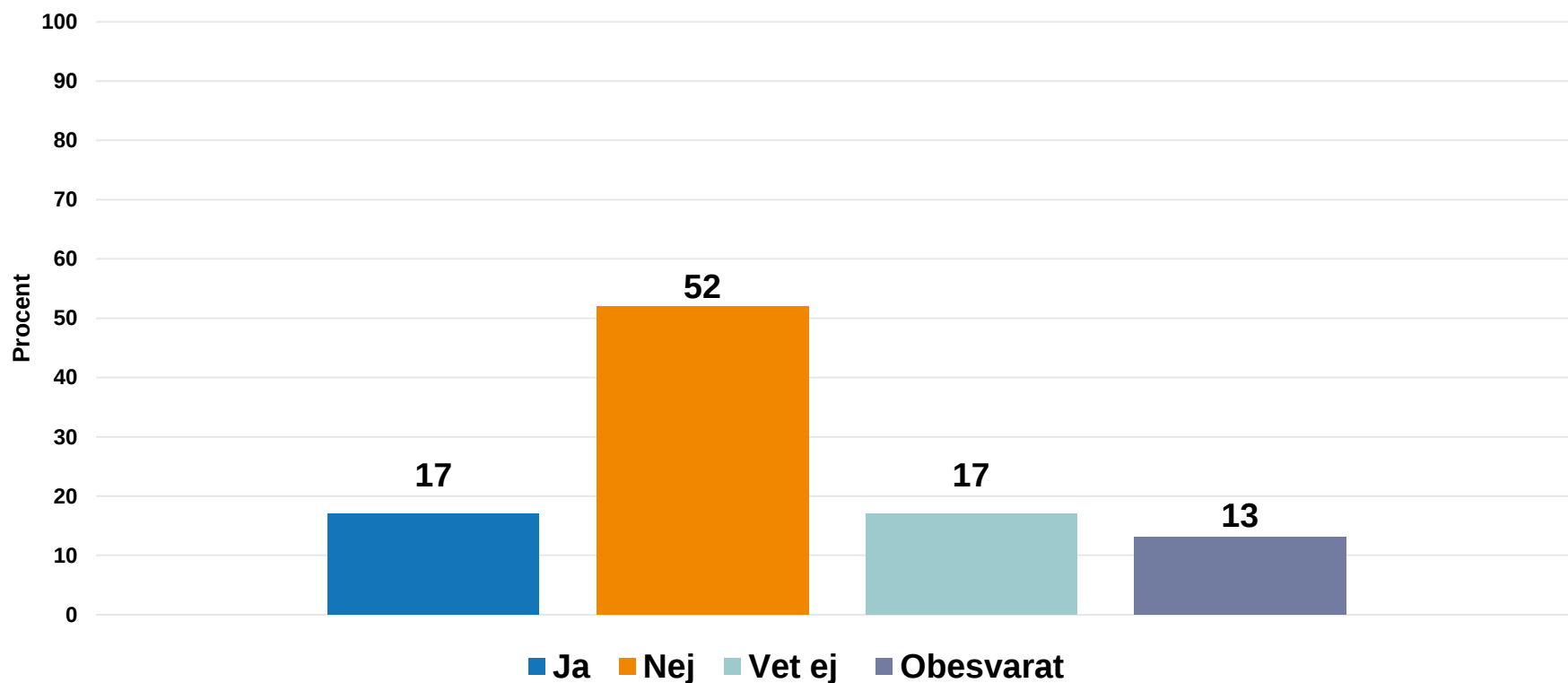
Våldsbejakande extremism i Göteborg

**Våldsbejakande extremism är ett stort problem
i Göteborg. Totalt 464 svar. Fördelning i procent.**

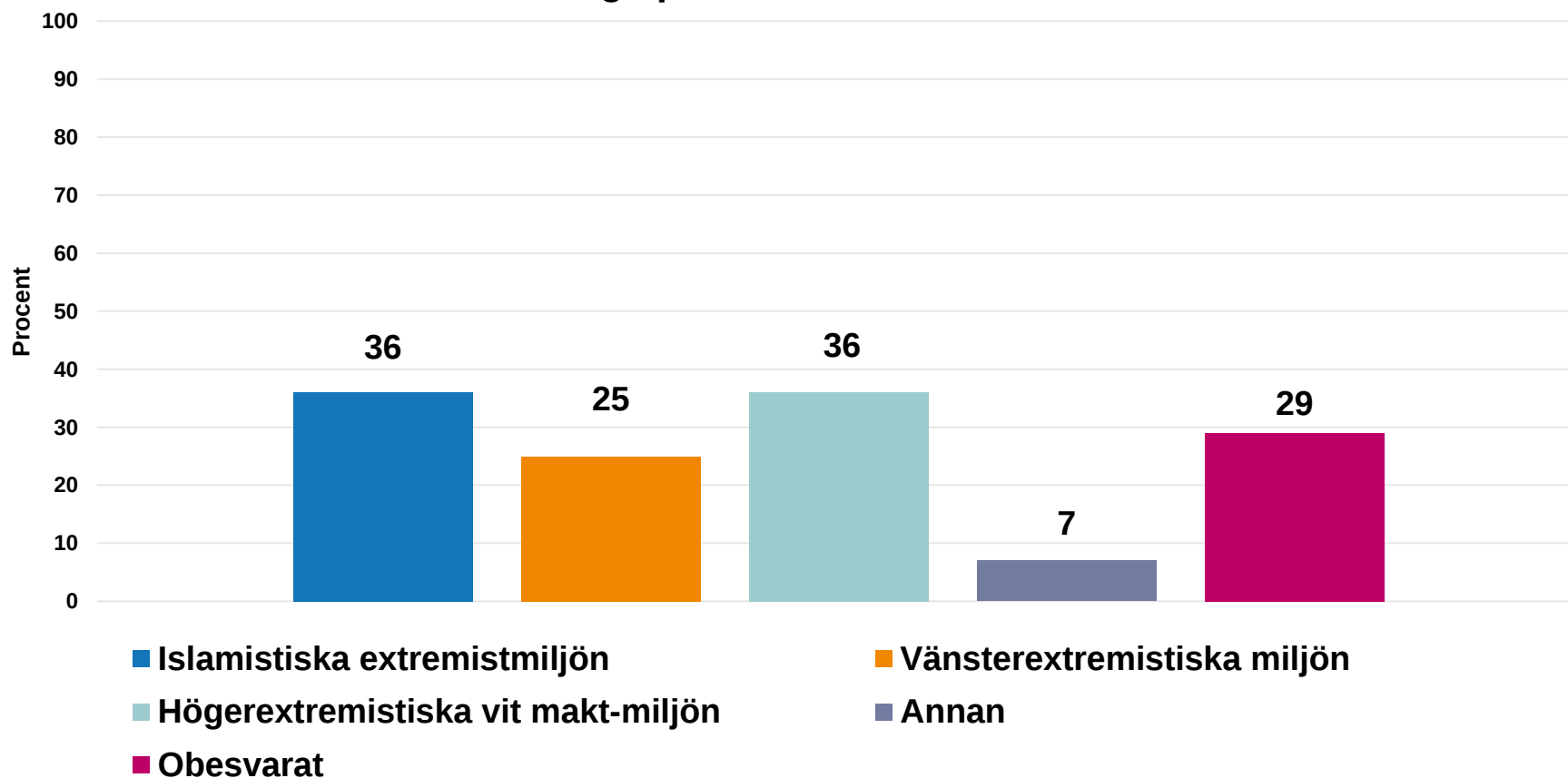
Möte med sympatisörer

Har du i ditt arbete eller din verksamhet mött personer som är aktiva i/tillhör en/sympatiserar med en våldsbejakande miljö?
Totalt 464 svar. Fördelning i procent.

Förekomst av våldsbejakande miljöer

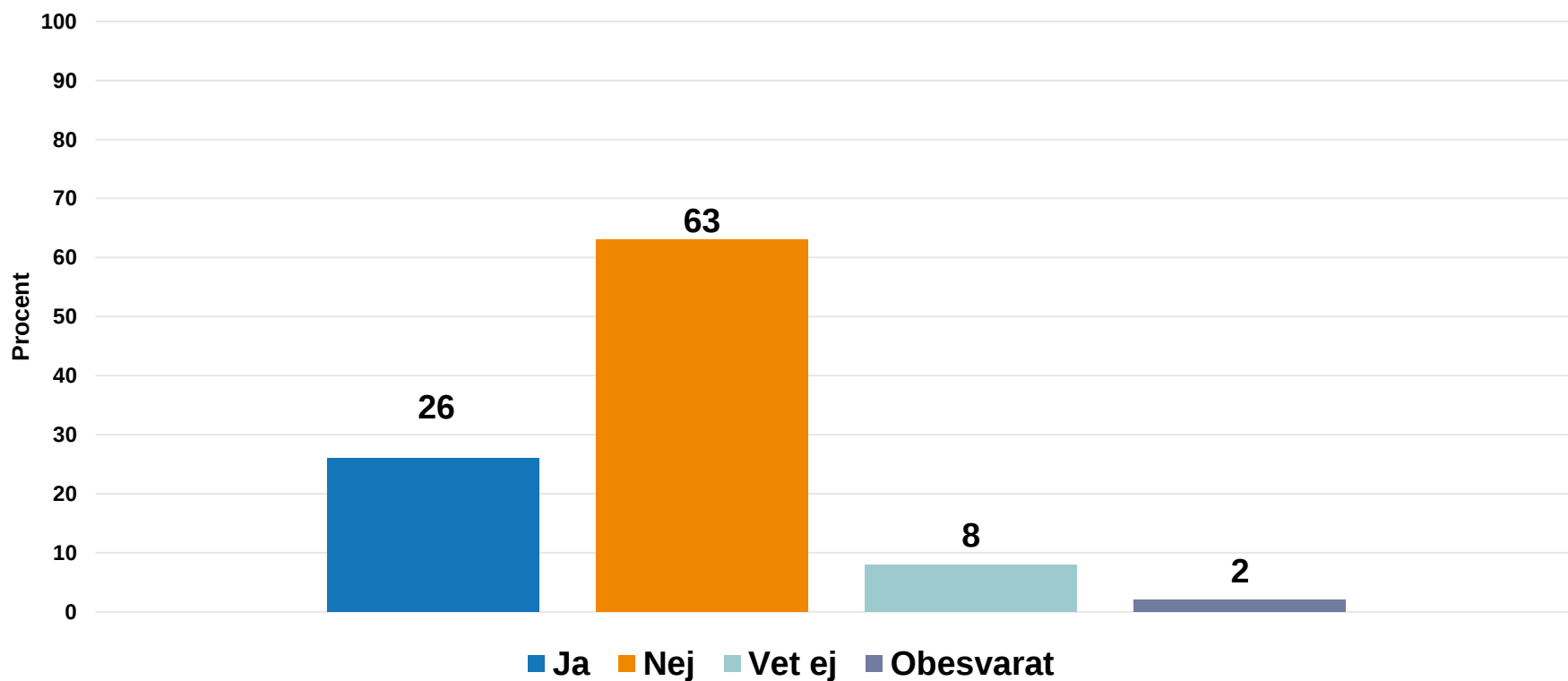
Om ja: vilken miljö? Klicka i ett eller flera alternativ.
Totalt 116 svar. Fördelning i procent.

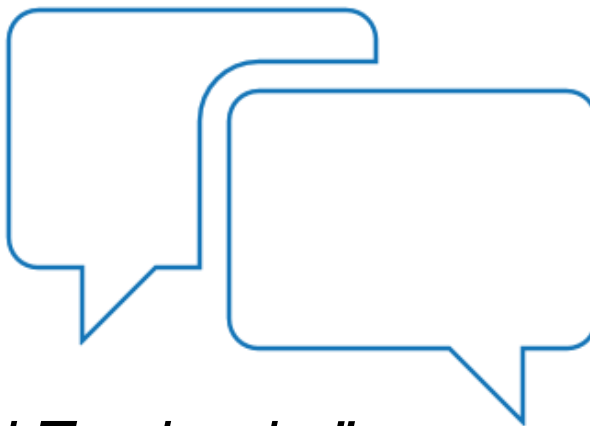
Spridning av propaganda

Har du i ditt arbete sett eller på annat sätt fått kännedom om att det förekommer spridning av propagandamaterial på offentlig plats?

Totalt 393 svar. Fördelning i procent.

Fritextsvar om propaganda

"Uppsökande nazister i Torslanda."

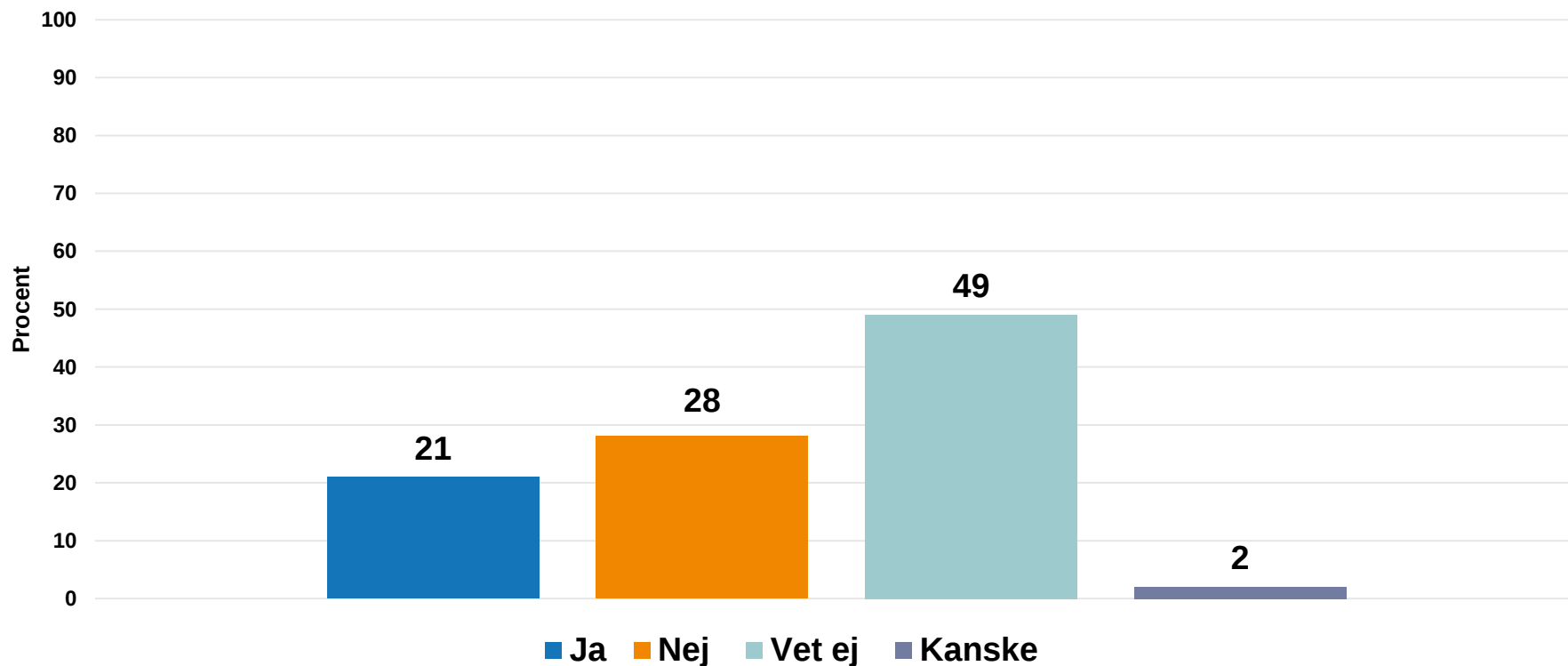
"Rekrytering vid skolor."

"Man söker upp personer man tror är mottagliga."

Ett urval av citat inkomna under fritextsvar på frågor om propaganda.

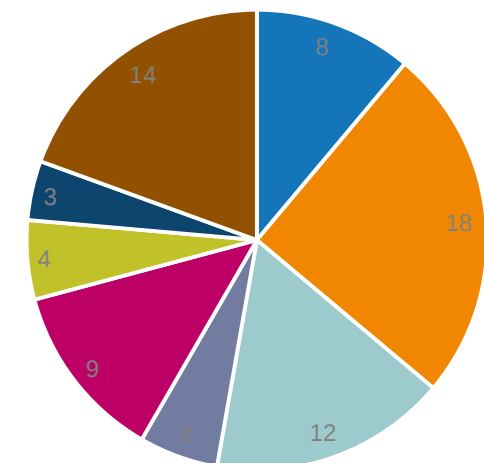
Hot, våld och trakasserier

Har det i den stadsdel som du arbetar i/driver verksamhet i förekommit hot, våld eller trakasserier mot personer på grund av deras yrkesroll eller ideella engagemang? Totalt 381 svar. Fördelning i procent.

Enkät 2017

Fråga 11 om ja vem har hotats.

- Rektorer/chefer
- Föreningsledare/ideella krafter/föreningsaktiva
- Skolpersonal/lärare
- Socialtjänst
- Fritid/kultur
- HBTQ
- Religiösa ledare
- Övrigt

• Ett urval av inkomna citat:

- "En vårdnadshavare sade till hen ungefär så här: "Jag har suttit i fängelse för mord. Du vet inte hur många som ogillar/inte trycker om dig." "Föreningsvandrare i samband med vandring"
- "Jag har fått ett anonymt brev med dödshot. Det visades en hund som badade i sitt blod och jag blev hotad med att jag skulle gå samma öde till mötes. Det fanns också bilder på Hitler och på ett nazikors. Man krävde att jag skall sluta med det jag gör och ge mig iväg från Sverige eftersom jag inte är välkommen här. Jag fick också veta att man vet vad min organisation håller på med."
- "Anställda som föreläser om våld mot kvinnor", "en kollega, för att hen är muslim och homosexuell"
- "Bibliotekspersonal muntliga hot", Största hotet är dock mot organisationens medlemmar."
- "Hot inom sjukvården förekommer dagligen. Från patient till vårdpersonal är det vanligaste hoten. Eftersom en stor del av vår personal har utländsk härkomst är det inte ovanligt att rasistiska kommentarer fälls i dessa sammanhang."
- "Ordförande och personal hotas genom telefon och mail någon gång i månaden.
- "Våra tränare har utsatts för både fysiskt och psykiskt våld. Framförallt kvinnorna..."
- "Dagligen trakasseras kvinnor som klär sig fritt. om man inte gör inte visa religiösa högtider (ramadan) ifrågasätts."
- "Vi har tagit emot hot från vit makt-rörelse till mobiltelefoner, kontorstelefon, mail, i sociala medier, våra värvar tar emot glåpord och hot när de står på Göteborgs gator och värvar givare. I egenskap av chef över vår organisations Göteborgsavdelning har jag även blivit uthängd i www.nordfront.se

• Urval av egna kommentarer:

"Hatbrott mot HBTQ personer"

"Lite yttringar om någons härkomst (etnisk tillhörighet) att personer är på ett visst sätt (nedlåtande)

"Misshandel av transperson"

En ensamkommande ungdom blev trakasserad på stan av ett gäng invandrarfientliga "svenska ungdomar"

"Ungdom som blivit trakasserad pga. etnicitet"

"verbala kränkningar av elever baserad på dennes hudfärg, kön eller sexuella läggning"

"Vi har elever som har kommit till vår skola efter att ha blivit utsatta för hatbrott i kommunala skolor, relaterat till att de är kristna. Detta har hänt åtskilliga gånger de senaste 10 åren"

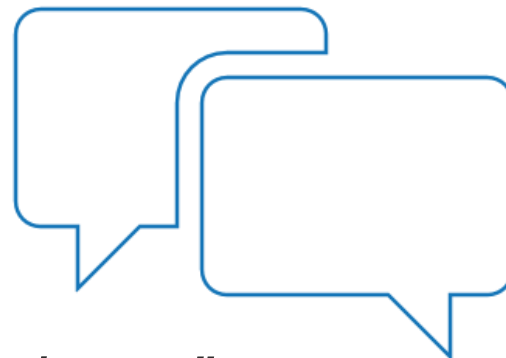
"Medarbetare uttryckte kränkningar pga. hudfärg till annan medarbetare. Ärendet har tagits upp med enskilda på APT, tillsammans med HR och facklig organisation. Enheten arbetar nu med normmedvetet arbetssätt och ombud har utsetts."

"Flicka med slöja låstes in i toalett av pojkar som inte tycker att hon får klä sig på det sätt hon vill."

"Invandrare ska gå ut härifrån, tillbaka var ni kom ifrån, Jävla Neger eller jävla arab osv"

"Jag skulle behöva mer än 2000 ord för att beskriva alla händelser då vi kallas böggjävlar, ska dödas, ska straff knullas för att vi är lesbiska mm"

Fritextsvar om hot och trakasserier

"Anställda som föreläser om våld mot kvinnor."

"Klotter på butik med islamistiskt budskap."

"Nazistiska symboler i anslutning till anlagda bränder."

"Hot om att inte min son/dotter får..."

Ett urval av citat inkomna under fritextsvar på frågor om hot och trakasserier.

Göteborgs
Stad

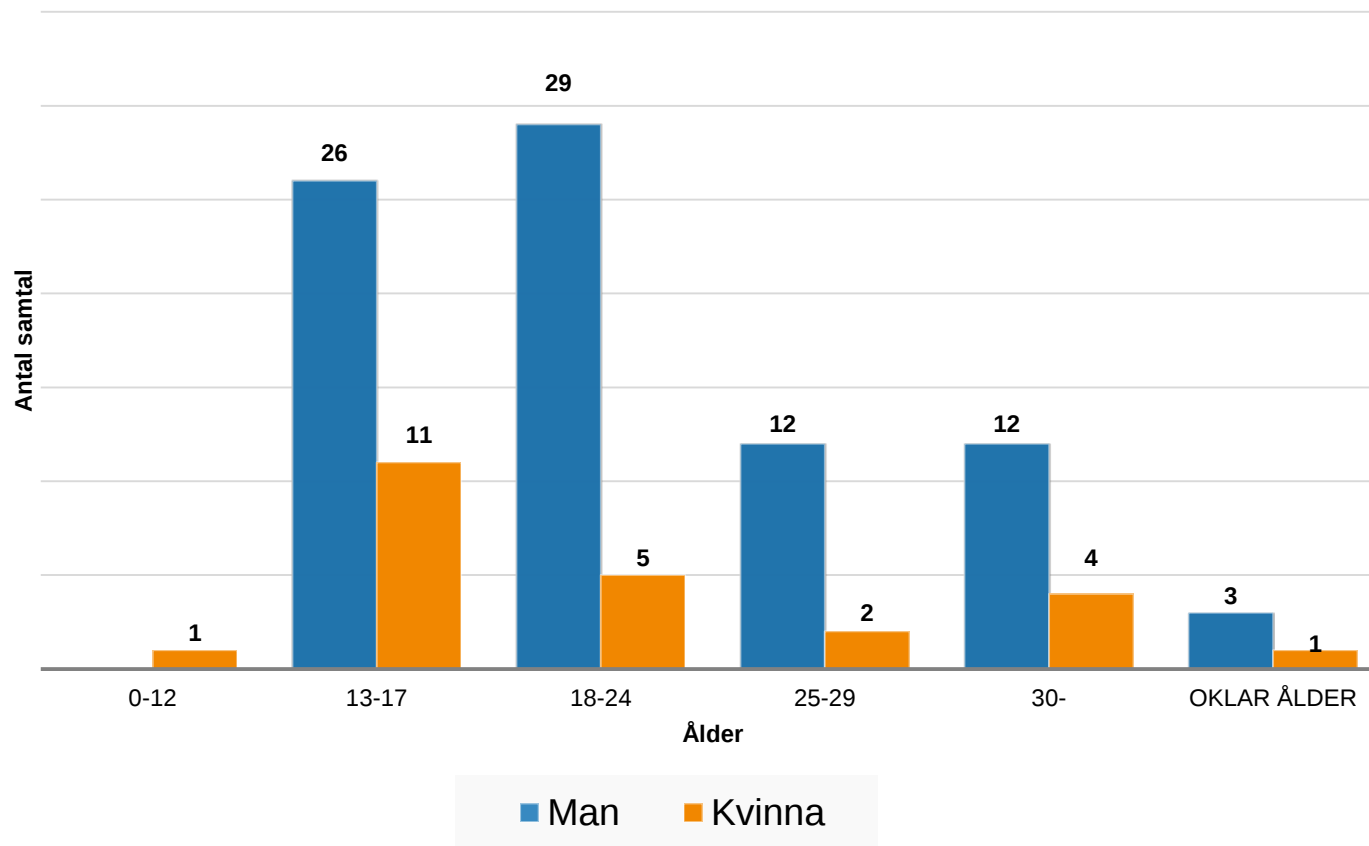
3. Information till samordningsfunktionen

Exempel på situationer

- Regelrätta försök till rekrytering där individer rör sig i offentligheten och försöker rekrytera ungdomar. Islamistisk extremism och högerextremism.
- Hyllning till terroristen i Stockholm och användning av IS-flaggor.
- Tvivelaktigt innehåll i föreläsningar. Personer med extremistkoppling bjuds in.
- Personer med kopplingar till extremistiska miljöer försöker utnyttja eller ansöka om att bedriva olika verksamheter tex inom skola, dagbarnvårdsverksamhet och sjukvård.
- Delar av föreningslivet utnyttjas för andra syften tex bli en plattform för extremistiska aktiviteter.
- Försök att skaffa sig lokaler som man själv styr över.
- Försök att infiltrera olika organisationer, myndigheter inklusive Göteborgs stad.
- Samtal om tvivelaktiga anställda inom Göteborgs stad.

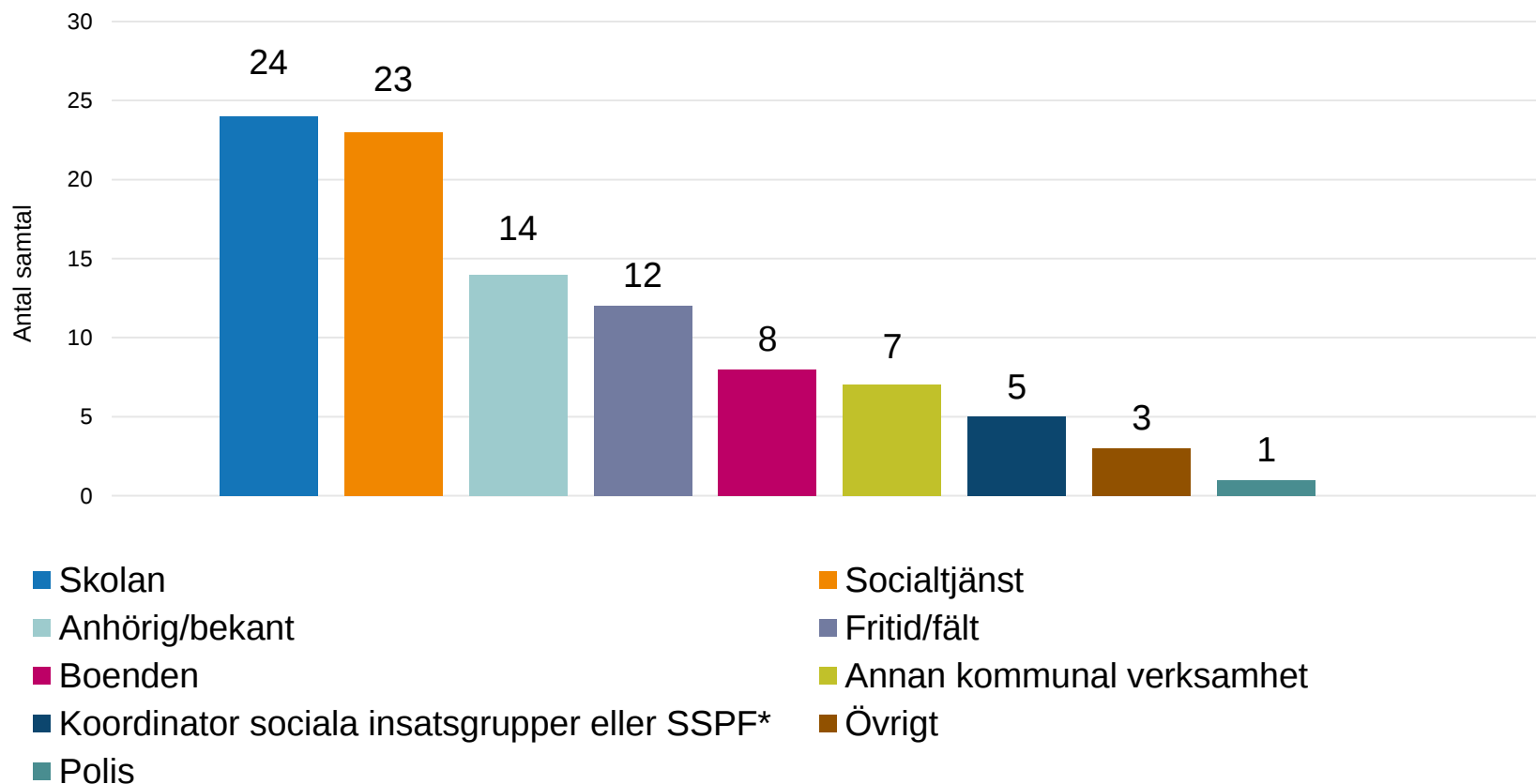
Oro för individer år 2015-2017

Samtal om oro för individer till samordningsfunktionen.
Fördelning ålder och kön. Totalt 106 individer.

Vem hör av sig?

Vem hör av sig? Totalt 106 samtal. Fördelning i antal.

* SSPF står för skola-socialtjänst-polis-fritid i samverkan.

Göteborgs
Stad

Slutsatser och åtgärder

Slutsatser.

- Resandet har upphört, men radikaliseringen finns kvar.
- Samordningsfunktionen fortsätter få information om oro för individer, propagandaspridning och försök till påverkan och rekrytering.
- Självutnämnda "imamer" förekommer.
- Problematik såväl online som offline.
- Hot och trakasserier förekommer mot de som ska värna demokratin.
- Aktiviteten från högerextrema miljöer har ökat.

På gång: utbildning om nytt material

- [Socialstyrelsens nya material](#) beskriver hur socialtjänsten kan...

- ... förebygga
- ... upptäcka
- ... utreda
- ... och ge insatser

till barn och unga vuxna som riskerar involveras i våldsbejakande extremism.

- Samordnarna kommer erbjuda utbildningstillfällen.

Arbetsgång när samordnarna får information om individer

Göteborgs
Stad

Oro för person.

Samordnarna
förmedlar vidare.

Verksamhetsområdet
stöd till familjer och
individer.

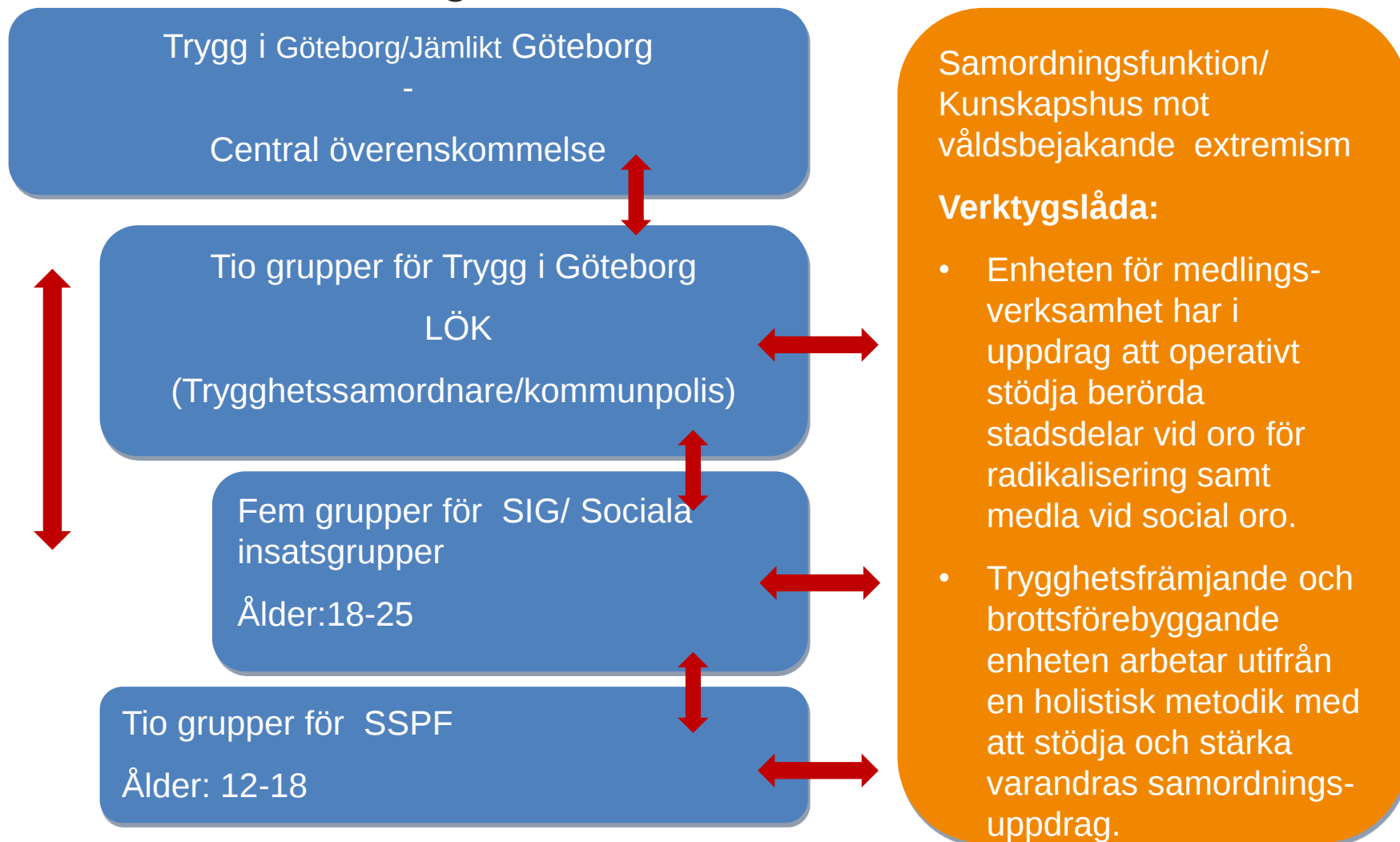
Stadsdelsförvaltning.
Åtgärder.
Individuell
bedömning.

Så jobbar vi vidare

- Säkra att frågan hanteras i stadsdelarnas lokala arbete med [Trygg i Göteborg](#). Trygg i Göteborg är en modell för samverkan med polisen.
- Utveckla samverkan med aktörer med kunskap inom sekter, avhopp och avradikalisering.
- Handlingsplanen löpte ut december 2017. Den kommer utvärderas till Social resursnämnd under våren 2018.
- Undersöka behovet av en resurs som följer innehållet på sociala medier och på andra digitala plattformar.

Jämlikt Göteborg är en förutsättning för det långsiktiga arbetet. Alla åtgärder för samordnarna i Social resursförvaltning 2018 finns [här](#).

Organisering av arbetet mot Våldsbejakande extremism i Göteborg.

Göteborgs
Stad

KONTAKT:
Social resursförvaltning
Samordning mot våldsbejakande extremism
Göteborgs Stad
valdsbejakande@socialresurs.goteborg.se